PETRA OBCHOD S CIRKEVNÝMI POTREBAMI A KNIHKUPECTVO MÁ NA SKLADE:

Veliký sborník I.–III. viazaný	100,–
Trebník	22,80
Pravoslavný katechismus (český a rus.)	9,50
Dr. Kernaševič: Zrovnávacie bohoslovie	25,–
Fencik: Liturgika (rus.)	3,80
Prot. Aleš: Liturgika (česká)	2,85
Patriarcha Alexij: Výbor z díla (český)	10,–
Patriarcha Sergij: O spasení (slov.)	10,–
Metropolita Nikolaj: Výňatok z diela	12,–
Dr. J. Novák: Sociální aspekt pravosl. ethiky	17,–
Prof. Berezovský: Dogmatika (I. a II. diel)	à 30,–
Prot. Leixner: Všeobecné dějiny církevní	27,–
Metr. Jelevferij: Na Božej nive (slov.)	8,55
Metr. Jelevferij: Na Božej nive (rus.)	7,60
Cirkevné právo	37,–
Homiletika	10,–
Dr. Kačur I.: Stručný prehľad cirkevnej archeológie a výtvar. umenia	15,–
Dr. Kernaševič: Pastorálka	18,–
Dr. Kernaševič: Všeobecný typikon	16,–
Praktický trebnik	40,–
Teologický sborník I.	54,–
Teologický sborník II.	56,–
Základné bohoslovie	24,–
Cirkevný kalendár slovensko-český	10,–
Obrázky „Pamiatka na 1. sv. Prijímanie“	3,–

Budúce číslo vyjde 10. mája 1969.

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 230-81. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Východoslovenské tlačiarne, n. p. Košice, závod Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Ročné predplatné pre zahraničie: 2 doláre. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: Pošt. novinový úrad, Jindřišská ul. 14, Praha 1. — Povolené Výnosom MIO č. j. 248/II/2 12-V-52 zo dňa 28. mája 1952.

ODKAZ SV. CYRILA A METODA

Ročník XV. — Orgán pravoslávnej cirkvi — Číslo 4/1969

Detská príloha nášho Odkazu

Christos voskrese! Srdečne Vás, milé moje detičky, zdravím týmto paschálnym pozdravom. Christos voskrese... a máme tu jar, Christos voskrese... a zakvitli kvietky, Christos voskrese... ožili stromy a svieti na nás slnko, lebo Voistinu voskrese — tak spieva celá jarná príroda na oslavu Boha. Vy ste ešte malé, ale určite cítite veľkoleposť tohto nášho starého pozdravu, tých slov Christos voskrese, t. j. Christos vstal z mŕtvych.

Najprv Ho mučili a ponižovali a ukrižovali. Dal sa dobrovoľne, za nás, na tú cestu smrti. Viete si predstaviť Jeho lásku k nám, keď za nás zomrel? Nikto zo smrteľných ľudí nevie takto milovať svojho blížneho, ako nás miloval On! Všetci Jeho učeníci sa rozutekali od hrôzy, pod krížom zostala len Jeho Matka, sv. Ján a zopár žien. Ale veď pred týždňom Ho oslavoval celý Jeruzalem, čo sa to stalo, skadiaľ tá nenávisť, vari ľudia už vtedy boli takí, že jeden deň sa im niekto páčil a na druhý deň ho vyháňali a bili a zabili...? Áno, to je jedna zo zlých ľudských vlastností, pred ktorou sa vo svojom živote chráňte, to je podlosť, dvojtvárnosť, takto sa správajú len tí ľudia, ktorí podliehajú nátlaku okolia, ľudia bojazliví, zradcovia.

Ale prišlo skoré nedeľné ráno — jedinečné v dejinách ľudstva. Boli sme totiž vykúpení, lebo Christos vstal z mŕtvych, vec spravodlivosti sa naplnila a ženy myronosice, ktoré na Neho nevedeli zabudnúť a išli k Jeho hrobu, už sa stretli len s anjelom, ktorý im zvestoval Vzkriesenie Christovo.

Deti! Akiste ste sa o tom všetkom učili na náboženstve. Teda kto z Vás mi napíše najlepšie, čo vie o Vzkriesení Isusa Christa? Len do toho, písať viete dobre, to som už spoznala. Ja budem čakať ako vždy na Vaše listy. Prajem Vám „veľa vody" a lúčim sa s Vami, buďte dobré!

Christos voskrese!
Vaša teta Helena.

Isusik môj zlatý.

Isusik môj zlatý,
netrp toľko bôľu
zostúp z dreva kríža
zostúp ku mne dolu!
Zahojím ti rany,
schladím tvoje čelo,
aby pod tým tŕním
stále netrpelo.

Jarná pieseň.

Zvony vyzváňajú;
Vzkriesenie je všade!
Na lúkach a v lesoch
opäť živo bude!
Nebude už zima,
nie je ticho vôkol,
škovránok už spieva
nad zeleným poľom.

Vyzváňajte zvony
všetko z mŕtvych vstáva
a životom jari
Bohu vďaku vzdáva!

Veľkonočné posolstvo

POSVÄTNEJ SYNODY PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKOSLOVENSKU DÔSTOJNÉMU DUCHOVENSTVU A VERIACIM PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI.

Drahí otcovia, bratia a sestry!

Christos voskrese!

V dňoch slávneho vzkriesenia Christovho hlása pravoslávna cirkev celému svetu nadšené slová piesne: „Nyni vsja ispolnišasja svita: nebo že i zemlja i preispodňaja!" Božský lúč Pána a Životodarcu prenikol do všetkých sfér sveta a všetko naplnil svetlom. Pred Spasiteľom, ktorý o sebe povedal, že je „svetlom sveta", pred Jeho božskou žiarou ustupuje svetlo slnka. Lúč vzkriesenia ožiaril celý svet svetlom pravdy a spravodlivosti, prenikol do ľudských srdc, naplnených tmou sebectva a hriechu a otvoril novú stránku dejín ľudstva, oslobodeného „odslužby porušenia v slobodu slávy synov Božích" (Rim. 8, 21). Ožiarené bolo tiež zásvetie, lebo tam zostúpil Pán sám zvestovať vzkriesenie tým,

ktorí sú držaní v moci zla, aby i oni boli Ním privedení k nebeskému svetlu a do života večného.

Víťazné vzkriesenie Christovo sa nezaobišlo bez predchádzajúceho vnútorného a vonkajšieho Jeho utrpenia v Getsemanskej záhrade, pred synedrionom, u Piláta a na Golgote. Spasiteľ, ktorý vstal z mŕtvych silou svojho božstva, sám vysvetlil zmysel všetkého na základe Písiem dvom učeníkom, idúcim do Emauz a premýšľajúcim o nedávnych veľkonočných udalostiach: „Či to Christos nemusel pretrpieť a tak vojsť vo svoju slávu?" (Luk. 24, 26).

Bratia a sestry, v situácii našej cirkvi si musíme živo uvedomiť dôležitosť svojej vernosti k Vzkriesenému, ktorý nám poskytuje nebeskú pomoc a učiní, aby i naše srdcia horeli pre Jeho vec. S Ním prekonáme všetky pokušenia a utrpenia a k trónu Baránkovmu preniknú naše vrúcne modlitebné vzdychy za spravodlivú vec našej cyrilometodejskej cirkvi, ktorá tohto roku spomína výročie smrti a oslávenie sv. slovanského apoštola Cyrila. Modlime sa k Pánu cirkvi slovami učeníkov idúcich do Emauz: „Zostaň s nami lebo sa zvečerieva a deň sa nachýlil" (Luk. 24, 29).

Oslavujúc vo viere Pána vzkrieseného, zdravíme Vás z milujúceho a oddaného srdca, bratia a sestry, pri príležitosti jasného sviatku sv. Paschy. Prosíme s pokorou nášho Spasiteľa, aby bol vo Vás naplnený apoštolský pozdrav: „Milosrdenstvo vám a pokoj i láska nech bude rozmnožená" (Jud. 1, 2).

Nech nás všetkých Pán učiní hodnými onej nebeskej radostnej nálady, ktorú pocítili sväté ženy myronosice i apoštoli. Týmto dal Vzkriesený požehnanie slovami: „Pokoj vám!" V duchovnom pokoji a zmierení nachádzame trvalú radosť, všeobjímajúcu lásku, kľudného ducha a prameň sily. Je nám poskytované stále nadšenie v úsilí o zjednotenie kresťanov vo všeobecnom pravoslávi, ktoré dnes svätí „spásnu Božiu Paschu".

Nech Spasiteľ vzkriesený, ktorý obnovil našu ľudskú prirodzenosť, poskytne všetkým verným dietkam našej cirkvi obrodnú silu a nech nás všetkých ochraňuje v pevnom zdraví ducha i tela a v stálej vnútornej radostnej istote a obetavej činorodosti!

Voistinu voskrese!

Vaši s láskou v Christu

† DOROTEJ,
metropolita pražský a celého Československa.

† NIKOLAJ,
biskup prešovský.

† CYRIL,
biskup michalovský.

Dané v sídelnom meste Praha, Pascha Christova 1969.

„... tretieho dňa vstal z mŕtvych" (1. Kor. 15, 4)

Vo Veľký piatok, pred večerom, dvaja bohabojní ľudia, Jozef z Arimatey a Nikodém, vyžiadajúc si povolenie od Piláta, pochovali mŕtve telo Isusovo do nového hrobu, podľa všetkých židovských obyčajov. No veľkňazi a farizeji už v sobotu zavčas rána, prišli za Pilátom, aby dal strážiť hrob, lebo sa rozpamätali na slová Spasiteľove: **„Po troch dňoch vstanem..."** (Mat. 27, 63). A Pilát im povedal: **„Máte stráž. Choďte a strážte, ako viete! Odišli teda a zabezpečili hrob tým, že zapečatili kameň a postavili stráž"** (Mat. 27, 65–66).

Nuž a teraz si farizeji už vydýchli, že budú mať pokoj. Mysleli si, že celkom zvíťazili nad Christom. Ten, Ktorého tak nenávideli, ležal v hrobe a Jeho hrob strážila silná stráž. Ale čo je to ľudská moc proti Božej všemohúcnosti? Ten, Ktorý dal život iným, prečo by nemohol dať aj sebe? Tak aj hovoril. **„Mám moc dať ho, a mám moc vziať si ho späť"** (Ján 10, 18). A toto všetko, čo sa stalo pri Jeho smrti a pochovaní, poslúžilo k tomu, aby Jeho vzkriesenie bolo čo najslávnostnejšie. Telo Jednorodeného Syna nemalo ostať v hrobe, aby sa stalo obeťou hniloby, podľa slov Žalmistu: **„...nedopustíš svätému svojmu vidieť porušenie"** (16, 10). Tretieho dňa vstal z mŕtvych, ako to sám predpovedal a Svojím vzkriesením potvrdil pravdivosť Svojej svätej náuky.

Teda vstal! A aké slávne bolo Jeho vzkriesenie! Anjeli zostupujú z neba, mŕtvi vystupujú z hrobov, stráže pri hrobe padajú omráčené a Christa niet v hrobe. Anjeli odvaľujú kameň, obstupujú hrob. Mária Magdaléna naľakane hľadí do hrobu, pribehnú

Peter i Ján, ale vidia len zložené plachty a hrob je prázdny. Spínajú ruky a pýtajú sa: Kam sa podel Pán? A anjel pri hrobe svedčí: **„Vstal, niet ho tu. Hľa, miesto, kde ho boli položili“** (Mrk. 16, 6).

Mária Magdaléna ako prvá oznamuje túto zvesť učeníkom: **„Videla som Pána“** (Ján 20, 18). Podobnú zvesť oznámil aj sv. apoštol Peter. Aj dvaja učeníci, cestujúci do mestečka Emauz, radostne o tom hovorili, ako sa im zjavil Isus na ceste a ako Ho poznali pri lámaní chleba (Luk. 24, 13–35). No nielen týmto jednotlivcom sa zjavil Isus Christos, ale aj všetkým apoštolom (Luk. 24, 36), a to viac razy. Ba dokonca aj vojaci o tom hovorili, čo sa stalo (Mat. 28, 11). Táto radostná zvesť rozletela sa po svete ako blesk: **„Christos voskrese iz mertvych, smertiju smerť poprav i suščim vo hrobich, život darovav“** (Tropar sviatku).

Teda Christos opravdu vstal! Odvalený kameň pri hrobe jasne o tom hovorí. Toto je najväčší div medzi zázrakmi, ktoré Isus Christos vykonal vo svojom živote. Vstal vlastnou mocou, ako víťaz nad smrťou, čím dokázal, že je pravý Boh, od Boha zasľúbený a poslaný Mesiáš, a že to, čo učil a hlásal, je pravé a božské. Jeho zmŕtvychvstanie teda kladie pečať Jeho učeniu a je základom našej viery. Že Christos nebol premožený smrťou dokazuje, že nebol podvodníkom, ale že bol pravý Učiteľ a že svoje učenie podložil najväčším zázrakom – vstal z mŕtvych, tak, ako predpovedal. Preto právom hovorí sv. apoštol Pavel: **„Ak Christos nevstal z mŕtvych, tak je márne naše kázanie, márna je aj naša viera“** (1 Kor. 15, 14).

Tento fakt je aj predmetom osláv sviatku Vzkriesenia Isusa Christa. V našich obradoch sa tento sviatok nazýva **„prazdnikov prazdnik i toržestvo toržestv“**. Áno, lebo Christos vstal, dokázal, že je Bohom, že Jeho učenie je božské a že Jeho Vzkriesenie tvorí nerozbitný fundament kresťanskej viery.

Christos voskrese – voistinu voskrese!

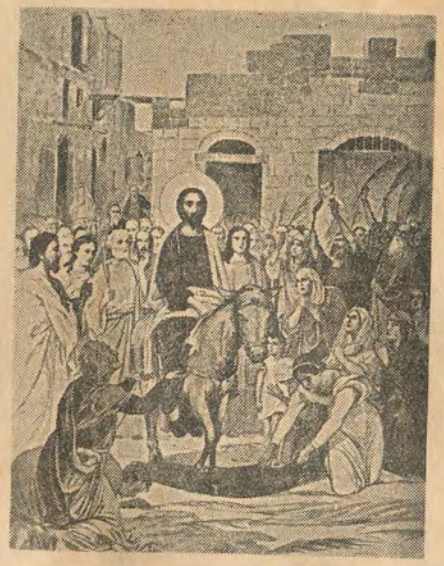

Nasledovanie Christa

Maliar vytvoril zvláštny obraz k výroku Božského Spasiteľa: Hľa, stojím predo dvermi a klopem! Kto počúvne hlas môj a otvorí dvere, vojdem k nemu . . . **(Zjav. 3, 20). Namaľoval vchod do domu, ale dvere toho domu možno otvoriť len zvnútra. A Isus stojí vonku a klope na tieto dvere. Obraz výstižne hovorí, že ak majiteľ tohto domu neotvorí zvnútra, Isus vonku tiež neotvorí a odíde, keď márne žiadal o vstup do domu.**

Veľmi dobré a výstižné znázornenie pravdivej myšlienky, že Pán Boh nikoho nenúti k ničomu. Človek, ktorý má rozum a slobodnú vôľu, má a môže sa rozhodnúť za, alebo proti. Isus Christos, „Ktorý chce všetkých ľudí spasiť a priviesť k jasnému poznaniu pravdy“ **(1. Tim. 2, 4), volá každého:** „Poďte ku mne všetci . . .“ **(Mat. 11, 28). Avšak nasledovanie, počúvnutie tohto hlasu, je podmienené zo strany poslucháčov. Isus Christos to dobre vedel, a preto aj povedal:** „Kto chce za mnou ísť, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma“ **(Mat. 16, 24). Dobre je tento text vystihnutý u Marka, kde sa hovorí:** „Ak chce kto za mnou ísť . . .“ **(8, 34). Ešte lepšie vystihnutie má text staroslovienčiny:** „Ašče kto choščet po mni iti . . .“

Sv. Písmo Nového zákona nám o tejto dobrovoľnosti zo strany poslucháčov veľmi mnoho hovorí. Bohatému mládencovi na otázku, čo má robiť, aby obsiahol večný život, Isus Christos povedal: „Ak chceš byť dokonalý,

choď, predaj čo máš, a rozdaj chudobným a budeš mať poklad v nebi" (Mat. 19, 21). Avšak mládenec, keď počul takéto slová, ostal zarmútený, lebo mal mnoho majetku.

Večne krásnym dôkazom toho je pamätný výrok Isusa Christa nad Jeruzalemom: Idúc na osľatku, priblížil sa k mestu. Vidiac pred sebou mesto z hory Olivovej, zastavuje sa. Jeho zrak sa kalí slzami a ústa hovoria krásne, o láske Christovej k národu svedčiace slová: „Jeruzalem, Jeruzalem..., koľko raz som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sľepka zhromažďuje svoje kurčiatka pod krídla a nechcel si" (Mat. 23, 37). Isus Christos prinášal a ponúkal svoje utrpenie a smrť pre ich spasenie. Každá Jeho cesta do mesta bola mestu milosťou. Každá poskytovala národu príležitosť poznať a prijať to, čo by mu bolo potrebné k spaseniu. On zo svojej strany urobil všetko, záležalo len od národa, rozhodnúť sa, chcieť a nasledovať Ho.

Podobenstvo o pozvaných na svadbu (Mat. 22, 1–14) a večeru (Luk. 14, 16–24) veľmi dobre znázorňuje ochotu zo strany Spasiteľa a neochotu zo strany poslucháčov. Aj tu záležalo na dobrej vôli chcieť a rozhodnúť sa ísť.

Rozhodnutie k nasledovaniu Spasiteľa nášho Isusa Christa, k spaseniu, má sa prejaviť v činoch. Urobiť všetko potrebné, aktívne sa zúčastniť toho, v čo sa rozhodneme. K tomu treba zaprieť aj samého seba (Mat. 16, 24). Lebo „kto nevezme svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden" (Mat. 10, 38).

Život Isusa Christa je pre nás najväčším príkladom, ako vzal na seba hriechy sveta a podstúpil mučenie a smrť.

Aj v našom živote sme často povolaní prijať kríž. Kríž bolesti, utrpenia, skúšok, mnohých strát a nakoniec kríž smrti. Kiež by sme dokázali svoj kríž prijať s podobnou láskou, s akou náš Spasiteľ prijal svoj kríž, ktorý mu pripravila ľudská neposlušnosť. Keď príde čas, kedy musíme niesť svoj kríž, býva v nás málo ochoty a porozumenia pre Božiu vôľu. Nesúhlasíme s tým a reptáme. Ako sa tu líšime od Spasiteľa, ktorý svoj kríž niesol bez vzpierania a jediného slova. Svojim nasledovníkom povedal: „Kto chce za mnou ísť, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma" (Mat. 16, 24).

Keď (pred rokmi) objavili Ameriku a mučili tamojšieho kráľa, aby vyzradil, kde je skrytý národný poklad, mučili s ním aj jeho sluhu. Sluha nemohol vydržať a prosil kráľa, aby mohol prehovoriť. Na to mu kráľ odpovedal: „A ty si myslíš, že ja spočívam na ružiach?"

Drahí čitatelia! Keď sa nám vidí náš kríž ťažký a naša trpezlivosť je u konca, pozdvihnime oči ku krížu, k Spasiteľovi, ktorý je samá rana a krv a počujeme hlas: Dieťa moje, a či ja azda spočívam na ružiach...?"

Každý z nás nesieme svojím životom nejaký kríž. To však nie je pre kresťana najväčším nešťastím. Väčším nešťastím je zabudnúť na Isusa

Christa a ostať sám. Je pochopiteľné, že na Neho zabúdame v chvíli svojho šťastia. Ale zabúdame tiež, že On je nám najbližší vo chvíli našej skúšky. A keď Jeho láska podoprie našu úbohosť, keď Jeho sila vyváži našu slabosť, premení sa aj to, čo prijímame s nechuťou, vo víťazné Alliluja.

Prot. K. D. Surma

Konštantín — Filozof — sv. Cyril, apoštol Slovanov

(K 1100. VÝROČIU ÚMRTIA.)

Zaujímavú štúdiu o živote a misionárskom diele slovanských vierozvestov sv. Cyrila a Metoda vypracoval ešte v polovici minulého storočia A. S. Kňazev a opublikoval ju v Petrohrade r. 1866. V našom krátkom pojednaní o živote a diele Konštantína-Filozofa si poslúžime touto starou a hodnotnou štúdiou.

DETSTVO A MLADOSŤ KONŠTANTÍNA

Už v prvopočiatkoch kresťanstva stretli sa Slovania, žijúci v severných častiach Grécka a v Macedónii s učením Christovým. **V týchto krajoch pôsobil sám ap. Pavel** (Rim. 15, 19; 2 Kor. 8, 1; 9, 2; Rim. 15, 26 a ďalšie). V južných častiach dnešného Ruska zasa pôsobil sv. ap. Andrej a akiste prichádzal on alebo jeho nasledovníci do kontaktu s novgorodskými Slovanmi. Napriek tomu k započatiu pravej misionárskej činnosti medzi Slovanmi uplynulo plných osem storočí. K tomuto veľkému dielu boli Bohom určení dvaja bratia, synovia solúnskeho občana Leva, vysokého gréckeho štátneho činiteľa. Brat a Metod a Konštantín, mníšskym menom Cyril, boli blížencami. **Keď Metod odrástol,** vzdal sa všetkej pozemskej slávy a **uchýlil sa na maloázijskú horu Olymp,** kde sa medzi bratmi mníchmi stal oddaným služobníkom Christovým.

Tiež mladší brat Konštantín sa vyznačoval veľkou zbožnosťou, ale zvlášť vynikal nadaním a múdrosťou. Už od ranej mladosti bol určený k ceste svätosti podľa vôle Božej, aby Syna Jeho kázal pohanom (Gal. 1. 15–16). Na cestu Christovej pravdy a múdrosti ho priviedol zvláštny sen, v ktorom si **za večnú družku života vybral Sofiu — Božiu Múdrosť,** medzi mnohými inými prítomnými nevestami. Odvtedy sa zasvätil len štúdiu Božského učenia a rýchlo napredoval v múdrosti na obdiv všetkým ľuďom. Od pozemských vecí a starostí sa úplne odpútal až po jednej zvláštnej udalosti, ktorá sa mu stala na poľovačke. Jeho verný a milovaný vták sokol, ktorý ho nikdy neopúšťal, mu vtedy navždy uletel. V tom videl mladý Konštantín Prozreteľnosť a vôľu Božiu, ktorá mu ukázala pravú cestu životom, smerujúcu k výšinám nebeským. Po tejto príhode sa utiahol do ústrania a v svojej skromnej cele **vztýčil Christov kríž ako symbol svojej budúcej práce a zbožného života.** Za svojho učiteľa a svoj vzor si vybral sv. Gregora Bohoslovca, diela ktorého študoval a ku ktorému v duchovnom zanietení volal: **„Ó, Gregor, telom si človek, ale dušou si anjel! Ústa tvoje ako ústa serafíma oslávujú Boha a obrodzujú celú zem pravoslávnym učením. Prijmi ma, pristupujúceho k tebe s láskou a vierou, a buď mi radcom a učiteľom!“** Konštantín usilovne študoval dielo tohto veľkého pastiera a učiteľa cirkvi Christovej.

V svojich ťažkostiach a pochybnostiach hľadal pomoc a poučenie u významných súčasných učencoch, ale nenachádzal u nich pochopenie pre svoje vznešené poslanie, a preto znovu sa obracal o pomoc k Bohu, u Ktorého nachádzal útočište a ochranu. Jeden z cisárskych veľmožov, ktorý počul o nadaní a túžbach mladého **Konštantína, pozval ho ako šírnásťročného mladíka na cisársky hrad, aby sa stal spoločníkom v učení a výchove mladému cisárovi Michalovi III., synovi zbožnej cárovnej Teodory.** Tak sa mladý Konštantín stal kráľovským žiakom znamenitých cisárskych učiteľov a filozofov Leva a Fotia, neskoršie patriarchu carihradského. Budúci hlásateľ nebeskej pravdy sa už v mladých rokoch zoznámil s cisárskou vznešenosťou a prepychom, aby sa neskôr sám stal učiteľom vladykov a cisárov zemských: **„Áno, i pred vladárov i pred kráľov vedení budete pre mňa, na svedectvo im, i tým národom“** (Mat. 10, 18).

Vtedy bol ešte ukrytý úmysel Boží o zvestovaní evanjelia slovanským národom, ale už bolo zviazané pevné a sväté puto medzi jeho uskutočniteľmi. V tomto štedrom cisárskom prostredí **využil mladý Konštantín všetky možnosti k nadobudnutiu širokého obzoru svojich vedomostí a s príkladnou usilovnosťou študoval všetky odbory vtedajšej vedy i astronómiu a hudbu.** Bohatstvo a sláva cisárskeho hradu v ničom neoslabili jeho pevnú vôľu a odhodlanie kráčať cestou k Bohu a Jeho pravde. Obohacoval svoje vnútro vedomosťami, hľbal a rozmýšľal o pozemskom živote a o Božej pravde, cvičil sa v rečnení, starostlivo sa vyhýbal všetkým svetským márnostiam a zachoval si svoje mladé srdce čisté. Jeho všestranné vzdelanie

a múdrosť mu priniesli meno Filozof. Na cisárskom hrade nevyužíval žiadne výhody svojich dobrodincov, dary ani zlato neprijímal. Jeho ochranca, cisársky veľmož, mu raz povedal: **„Tvoja krása a tvoja múdrosť prebúdzajú vo mne zvláštnu lásku k tebe. Mám duchovnú dcéru, krásnu a bohatú, významného pôvodu, ožeň sa s ňou, cisár ti dá kniežatstvo a čoskoro sa staneš vojvodcom“.** — **„Je to veľký dar** — povedal Konštantín — **ale pre mňa niet väčšieho daru nad vedenie. Chcem pokračovať v nadobúdaní pradedovskej cti a bohatstva!“** To znamená nadobúdanie takého stavu čistoty a dokonalosti, v ktorom žili naši prarodičia pred pádom. Keď prijal kňazské svätenie, nechceli sa s ním jeho dobrodinci i sám cisár rozlúčiť, **preto mu ponúkli miesto patriaršieho knihovníka pri chráme sv. Sofie v Carihrade.** Konštantín však po krátkom čase opustil tajne toto miesto a odišiel do monastiera na jednom odľahlom ostrove. Keď ho jeho dobrodinci po šiestich mesiacoch našli, vrátili ho do Carihradu. On však neprijal viac predošlé miesto knihovníka, ale stal sa učiteľom filozofie pre svojich krajanov i pre mnohých cudzincov. **Táto učiteľská služba s filozofickým a pedagogickým zameraním sa už vtedy vyznačovala charakterom všeobecnej ekumenickej činnosti.**

(Pokračovanie.)

Prof. dr. Peter KERNAŠEVIČ

O sv. Liturgii

(Pokračovanie.)

Tieto modlitby orodovania (intercessio) končia sa vozhlasom: **„I daždˇ nám jedinymi usty i jedinym serdcem...“,** ktorým ohlasom sa končí eucharistický kánon. Text pre tento ohlas je vzatý zo slov sv. apoštola Pavla, ktorý v liste k Rimanom hovorí: **„Aby ste jednomyseľne jednými ústami oslavovali Boha a Otca nášho Pán Isusa Christa“** (Rím. XV, 6).

Príprava k sv. prijímaniu

Po osvätení sv. darov nasleduje príprava veriacich ako aj slúžiacich ku sv. prijímaniu, ktoré sa približuje, a preto kňaz najprv zvoláva na veriacich milosť Božiu slovami: **„I da budut milosti velikaho Boha i Spasa našeho Isusa Christa so vsiemi vami“** pričom sa obracia k ľudu a žehná ho, na čo ľud odpovedá: **„I so duchom tvojim“.**

Potom diakon prijíma od kňaza požehnanie, vychádza na soleju pred cárske dvere a hovorí ekteniu: **„Vsja svjatyja pomjanuvše...“** Tu svätými

sa menujú nie len kanonizovaní svätí, ale všetci veriaci kresťania. V prvotnej kresťanskej cirkvi veriaci sa menovali svätými jednak pre svoje vyznanie viery, ako aj pre svoj svätý spôsob života, ako o tom sa hovorí aj v samom Písme Svätom. (Skut. IX, 13; Rim. 1, 7, Efez. III, 8). Ďalej sa modlí **„o prinesennych i osvjaščennych čestnych dariech...“** Tu sa nemodlíme o sv. daroch, aby ich Boh posvätil, nakoľko sú už, ako sa to tu aj hovorí, osvätené, ale aby nám tieto sväté dary priniesli posvätenie, čo dosvedčuje nám ďalšia prosba: **„Jako da čeloviekoľubec Boh náš prijem ja vo svjatyj i prenebesnyj i myslennyj svoj žertvennik... voznisposlet nam božestvennuju blahodať i dar Svjataho Ducha, pomolimsja“.** Za prosbou: **„O izbaviti sja nam ot vsjakija skorbi...“** nasleduje modlitba: **„Tebie predlahajem život naš...“** a v liturgii sv. Vasiľa Veľkého: **„Bože naš, Bože spasati, Ty nas nauči...“**, ktorú kňaz číta ticho a v ktorej sa modlí o tom, aby Hospodin učinil modliacich sa dôstojnými prijímať sv. tajny s čistým svedomím za očistenie od hriechov a pre získanie večného života. Diakon potom pokračuje v ektenii opakujúc prosby, ktoré spomínal pred posvätením darov.

Všetky prípravné modlitby ku sv. prijímaniu kňaz ukončuje modlitbou k Pánovi, slovami: **„I spodobi nás, Vladyko, so derznovenijem, neosuždenno smieti prizyvati Tebe, nebesnaho Boha Otca i hlaholati“**, na čo ľud spieva modlitbu Pánovu: **„Otče naš...“** Touto modlitbou veriaci vyjadrujú svoju nádej, že Hospodin počuje ich modlitbu a daruje im každodenný chlieb pre dušu a telo. Modlitbu Pána zakončuje kňaz oh asom: **„Jako Tvoje jesť Carstvo i sila i slava...“** Po modlitbe Pána kňaz sa obrac a k ľudu a hovorí: **„Mir vsiem“** na čo ľud odpovedá: **„I duchovi tvojemu“**, a diakon vyzýva: **„Hlavy vaša Hospodevi priklonite“**, na čo veriaci: **„Tebie, Hospodi“**. Všetci potom skláňajú hlavy pred neviditeľným Hospodinom a kňaz sa ticho modlí: **„Blahodarim Ta, Carju nevidimyj...“**, v ktorej modlitbe prosí, aby Boh predložené (dary) prichystal všetkým k dobrému a každému podľa jeho potreby. Vo sv. liturgii sv. Vasiľa Veľkého kňaz hovorí modlitbu: **„Vladyko, Hospodi, Otče ščedrot i Bože...** v ktorej prosí Boha, aby tých, ktorí sklonili hlavy, požehnal, posvätil, zachoval, posilnil a odvrátil ich od všetkého zlého skutku a aby bez odsúdenia prijímali prečisté a oživujúce tajny na odpustenie hriechov. Všetko toto vyprosuje kňaz od Otca nebeského pre zásluhy jednorodeného Syna svojho ľudskému pokoleniu a preto tak aj končí sa táto modlitba vozhlasom: **„Blahodatiju i ščedrotami, i čeloviekoľubijem jedinorodnaho Syna Tvojeho...“** Po tomto vozhlase je zvykom, že si kňaz umýva prsty, s ktorými sa bude dotýkať posvätného ahnca.

Po vozhlase kňaz v oboch liturgiách sa modlí: **„Voňmi, Hospodi Iisuse Christe, Bože naš...“**, v ktorej modlitbe prosí Boha, aby učinil veriacich dôstojnými k prijatiu sv. tajn.

Zatiaľ čo kňaz číta túto modlitbu, diakon stojí pred cárskymi dvermi a prepásavá sa orárom na podobu kríža. Robí to obyčajne počas spievania **„Otče náš...“** Diakon to činí preto, aby počas prijímania mohol bez prekážky slúžiť, a aby tým ukázal a naznačil svoju zbožnosť voči sv. tajnám. Šimon Solúnsky o tom hovorí takto: **„Diakon sa ovinuje ním (orárom) ako nejakými krídlami a pokrýva sa zbožnosťou a pokorou zvlášť keď prijíma, predstavujúc tým serafínov, ktorí — ako je napísané — majú šesť krídiel, z ktorých dvoma zakrývajú tváre, dvoma nohy a dvoma lietajú, volajúc: „Svätý, svätý, svätý...“** (pokračovanie)

Prot. Michal Kernaševič

Z kroniky farnosti Ladomírová

(Pokračovanie.)

Stav bratstva bol dosť nestály. Mnohí nemohli zniesť monastiersku disciplínu, ktorá vyžadovala zrieknutie sa svojej vôle a okrem tejto veľmi nízku životnú úroveň, ktorá tkvela v biednej pôstnej strave, v striedmosti a v stálom zamestnaní v ťažkej manuálnej práci, preto odchádzali z monastiera. Niektorí odchádzali mierne, súc si vedomí svojej slabosti a nepripravenosti na znášanie tak ťažkého mníšskeho jarma — málo jesť a nevýdatne, málo spať a veľa robiť — druhí zasa so zármutkom a snáď i nazlostení, čo bolo badať pri poslednom zatváraní monastierskych dverí.

Ale všetko to trpezlivo znášal mlčanlivý a trpezlivý o. archimandrita Vitalij *a len hlbšie a oddanejšie zamestnával sa svojou prácou. A pracoval opravdu neúnavne:* bol predstaveným bratstva, správcom dosť obšírnej farnosti, redaktorom novín, bohoslužobných kníh a kalendára, lektorom počas zimných bohoslovských školení a duchovných cvičení, niekoľko hodín cez deň vystával pri nábore písmien do tlače a v noci vždy bol podľa poradia na tlačiarenskom stroji, keďže tento bol ešte primitívny a malého výkonu, a sa muselo tlačiť nepretržite 24 hodín denne.

Keď r. 1931 bratstvo začalo budovať novú tlačiarenskú budovu, o. archimandrita Vitalij, vtedy už 60-ročný starec, prvý dal príklad ostatným a vyviezol osobne cez leto okolo 1000 fúrikov hliny.

O. ARCHIMANDRITA VITALIJ NAVŽDY OPÚŠŤA BRATSTVO V LADOMÍROVEJ

Roku 1934 okolo veľkonočných sviatkov, ako o tom svedčí očitý svedok vd. o. prot. A. Omeljanovič, o. arch. Vitalij zázračným spôsobom opúšťa našu vlasť a odchádza do Ameriky. *Preto zázračným spôsobom, lebo aj on mal dosť takých „priateľov“, ktorí sa postarali, aby mu nebolo dané vízum na odcestovanie za more. Ale stalo sa, čo sa stať malo...*

Istého včasného rána, ak nie priam po polnoci, o. Vitalij chodí od cely k cele a zobúdza bratstvo, volajúc ho na modlitbu. Všetci sa čudujú, ba možno niektorí si v duchu mysleli, či snáď nebodaj o. Vitaliu sa niečo neprihodilo. Ešte väčšmi sa čudovali, keď im o. Vitalij oznámil, že sa bude slúžiť moleben za cestujúceho, že totiž on prvým autobusom odcestuje

na stanicu a odtiaľ do Prahy, aby si mohol vyzdvihnúť vízum do Ameriky.

— Ako? Vízum...? Ale veď to vám, otče, odmietli dať — pýtajú sa s pochybnosťami bratia — mníši.

— Hospoď vsja strojit v poľzu čelovjeka — odpovedal o. Vitalij.

A skutočne. Osoba, ktorá odmietla mu dať vízum, odišla náhle na dovolenku, a tá, ktorá ju zastupovala, nemala možnosť sa hneď so všetkým oboznámiť a, pravda, nemohla ju zaujímať akási osobnosť dajakého ruského starého mnícha. O. Vitalij využil tú skutočnosť a odcestoval skutočne navždy do Ameriky. Akým spôsobom sa o tom všetkom dozvedel, že vystihol práve tento čas, to zostalo záhadou dodnes.

ARCHIMANDRITA VITALIJ BISKUPOM.

Roku 1934, v deň sv. veľmuč. Juraja, archimandritu Vitalia proti jeho vôli vysvätili v Amerike na biskupa. O pol roka snem pravoslávnych ruských biskupov ho zvolil za predstaveného ruského pravoslávneho episkopátu v Amerike a povyšuje ho na arcibiskupa.

Za svojho námestníka v bratstve vladyka Vitalij menuje svojho dlhoročného spolupracovníka, v tom čase už archimandritu Serafima *a správcovstvo farnosti odovzdáva* jeromonachovi Savvovi.

Vladyka Vitalij prišiel sa ešte raz podívať spoza oceánu na svoje bratstvo r. 1937, aby sa ešte raz a už ozaj naposledy stretol so svojím bratstvom, aby si šiel obzrieť aj svoju prvú Lavru Počajevskú, a takto, aby zostal iba v srdciach tunajšieho bratstva a veriacich, pre ktorých bol „všetkým, aby všetkých získal". *Tam, za morom, v kruhu svojho nového bratstva, ktoré aj tam zakladal, usnul tíško v Pánu po dlhej, namáhavej, ale zato plodnej životnej púti r. 1962 v hodnosti arcibiskupa. Zanecháva* „plačevnuju judoľ" *a odchádza k spočivším v Pánu.* (Jeho charakteristiku nám dobre vylíčil rím. kat. misionár, dr. Vašica. Uverejnili sme ju v 12. č. nášho časopisu.)

(Pokračovanie.)

Akého si náboženstva, viery?

Na túto otázku čítame v starom katechizme takúto odpoveď: **„Ja christianin pravoslavnyj, viery pravoslavno-christiansko katholičeskija".**

Na otázku: **„Jakoho ty nabožen-stva?"** odpoveď znie: **„Vostočnoj cerkvi Ruskoho nabožen-stva"** (Ioann Kutka: Katichizis, Budapest, 1877).

Myslím, že naše mamičky, babičky, otcovia a dedovia budú sa ešte pamätať na tieto slová, lebo sa mnohí učili z tohto katechizmu. Podobne čítame aj v staršom Sborníku tieto slová modlitby na vozhlas: **„Vo pervych pomjani Hospodi": „Archiereju vičnyj, Christe Bože naš, priližno ti moljusja: tvoim vyšnim blahoslovenijem, archijerejev našich pravoslavnych blahoslovi, utverdi ukripi, i mirom ohradi..."** (Velikij sbornik, Ungvar, 1919, str. 559.)

Dnes po päťdesiatich rokoch už niektorí ľudia zabúdajú na svoju vieru pravoslávnu, hanbia sa jej, a „poučení" svojimi pastiermi, vymýšľajú rôzne iné pomenovania ako: **gréckokatolík, pravovierny, katolík východného obradu, uniat** a t. p., čím robia zmätok u ľudí taký, že málokto vie presne povedať, akého je vlastne náboženstva. Preto sa domnievame, že je potrebné túto vec našim čitateľom objektívne vysvetliť aj z historického vývoja rôznych týchto pomenovaní: prečo a ako vznikli, bez ohľadu na to, kto k akému náboženstvu sa hlási. Jedno je pravdou, že **keď dnes naša spoločnosť chce mať uvedomelých občanov či už politicky uvedomelých, alebo národne či národnostne, prečo by v otázkach náboženských mal náš veriaci ľud stále zmätok, nejasnosť a neuvedomelosť.**

Aby bolo ľahšie a lepšie pochopiť ako a prečo vznikli všetky tieto pomenovania, podávame naše vysvetlenie vo forme otázok a odpovedí.

Zároveň pripomíname všetkým našim čitateľom a záujemcom o tieto otázky, ako aj o iné náboženské problémy, **aby nám (do redakcie) napísali svoje pripomienky a otázky, na ktoré radi dáme svoje odpovede a vysvetlenia.** Sme totiž toho názoru, že úlohou našej tlače **je v prvom rade ľudí poučiť, informovať o všetkom, čo slúži na slávu Božiu, pokoj a spásu ľudí.** (pk)

(pokračovanie)

Z ÚSTREDIA

PREŠOV — MICHALOVCE. V dňoch 4. a 5. marca 1969 navštívil J. Blaž. metropolita Dorotej, sprevádzaný riaditeľom ER Praha K. D. Surmom, Michalovce, Prešov a Košice. V Michalovciach prejednal s Preosvieteným vladykom Cyrilom a ďalšími vedúcimi činiteľmi eparchie dôležité cirkevné otázky a oboznámil sa so súčasnou situáciou v eparchii. Pri tejto príležitosti prijal niekoľko delegácií veriacich, ktorí ho zoznámili so svojimi ťažkosťami vo svojich obciach a predniesli mu svoje želania. Okolo 11. hod. sa metropolita Dorotej zúčastnil na pracovnej porade duchovenstva michalovskej eparchie, na ktorej podali jednotliví duchovní podrobné správy o situácii na svojich farnostiach. Potom navštívil metropolita Dorotej za sprievodu Preosv. vladyku Cyrila, riaditeľa K. D. Surmu a prot. M. Ščerbeja a duchovných J. Petranina a J. Chomu p. predsedu ONV a činiteľov kultúrneho odboru ONV v Michalovciach, s ktorými prejednal najtiažvejšie cirkevné problémy v Michalovskom okrese. Deň potom navštívil eparchiálneho archijereja Preosv. vladyku Nikolaja v Prešove a Pravoslávnu bohoslovecku fakultu, kde sa zoznámil s ich problémami a úlohami. Večer odcestoval do Košíc, kde s miestnymi o. duchovnými rozobral záležitosti košickej pravoslávnej farnosti a oboznámil sa so súčasnou náboženskou situáciou v Košiciach a okolí.

Od našich dopisovateľov

DOSTALI SME LIST S BURCUJÚCIM ÚVODOM:

Do našej cerkvi zavádzajú katolícku omšu!

Veriaci farnosti v Trnave pri Laborci sa chceli vrátiť do gréckokatolíckej cirkvi, zabudli však, že taká gréckokatolícka cirkev, ako ju snáď spoznali pred 18 rokmi, sa už nikdy nevráti. Pri slávnostnom preberaní nášho chrámu kazateľ v svojej kázni zdôraznil, že bol 18 rokov v katakombách. Sťažoval si, že **„ľudia majú kamenné srdcia“**, keďže v očiach nevidel žiadne slzy počas kázne. Nezabudol pripomenúť, že v našej cerkvi nebolo počas osemnástich rokov **viery.** Neviem, čo tým myslel, ale zdá sa mi, že trnavskí veriaci majú rozhodne väčšiu vieru než on, lebo aj počas 18 rokov, keď on bol „v katakombách“, **dokázali vybudovať úplne nový chrám, krásne ho vymaľovali, postavili nový oltár a okolo chrámu dali novú ohradu.** Ťažkosti mal aj sám veľadôstojný pán Kňažo, ktorý sa márne snažil presvedčiť veriacich, že je dobré preložiť nášho doterajšieho otca duchovného Pavla Stanku na inú farnosť a jeho miesto „rezervovať“ pre nejakého mučeníka. Mučeník sa dostavil nasledujúcu nedeľu, **ale po niekoľkých bohoslužbách pred ním veriaci zatvorili dvere.** Po tejto udalosti sa už nevrátil. Po ňom prišiel na farnosť iný. Ten vydržal do Vianoc. Na Vianoce k nám zavítal sám zástupca dr. Murína, akýsi pán doktor, asi dr. Ujhely, **známy veľký propagátor katolicizmu.** Ako taký sa hneď aj prejavil, zaviedol totiž do našej cerkvi katolícku omšu. Človek by proti tomu nič nemal, veď žijeme v dobe ekumenizmu ale dôležité je, kto a kedy ju zavádza. Myslím si, keď to tak pôjde ďalej, **nebudú na našej farnosti gréckokatolíci, ba ani katolíci byzantského obradu,** zostanú iba rímski katolíci.

Gréckokatolík.

ĎALŠIE OTRASNÉ SVEDECTVO...

Pravoslávny farský úrad v Hažíne okr. Michalovce nám poslal k uverejneniu túto správu:

Dovoľte, aby sme Vás informovali **o dramatickej udalosti z Malých Zalužíc zo dňa 23. 2. 1969.** Na farnosti Hažín vládol pokojný život aj po vládnom uznesení zo dňa 13. júna 1968 vyhl. 70/1968. Našli sa tu iba jednotlivci, ktorí sa usilovali tento pokojný život veriacich na farnosti narušiť. Menšina gréckokatolíkov síce žiadala okresnú správnu komisiu v Michalovciach o zriadenie gréckokatolíckeho farského úradu. Okresná správna komisia v Michalovciach túto vec prejednávala 24. júla 1968 **a uzniesla sa ponechať pre prevážnu väčšinu pravoslávnych** veriacich farnosť pravoslávnej cirkvi. Druhýkrát OSK v Michalovciach znovu riešila celú záležitosť **18. 12. 1968, opäť pre prevážnu väčšinu pravoslávnych veriacich ponechala pravoslávnej cirkvi** chrámy a fary v Hažíne, Malých Zalužiciach a v Lúčkach. Napriek tomu všetkému ešte vládol pokoj. **Znovu ho narušila OSK dňa 22. januára 1969 tým, že opäť prejednávala komu patrí farnosť a zmenila predošlé rozhodnutie tak, že miesto v Malých Zalužiciach systemizovala pre gréckokatolícku farnosť napriek väčšine pravoslávnych.** Toto rozohodnutie sa urobilo bez zástupcov z Malých Zalužíc, čím boli pravoslávni veriaci veľmi znepokojení. Podali preto v zákonnej lehote písomné odvolanie. **Zaujímavé je, že my pravoslávni ani prvýkrát ani druhýkrát sme o rozhodnutí OSK nedostali žiadne písomné vyrozumenie.** Avšak keď OSK po tretíkrát vec prejednávala a rozhodla v prospech gréckokatolíkov, **vyrozumela ich hneď na druhý deň(!) Už tu vidieť určitú nespravodlivosť.**

Dňa 23. februára 1969 v Malých Zalužiciach **sa odohralo čosi neuveriteľné.** V tú nedeľu som mal slúžiť plánovanú bohoslužbu o pol jedenástej. Keďže som vybadal, že gréckokatolíci niečo organizujú, upozornil som kurátorov, že ak tam bude nejaká prekážka, nech za mnou auto neposielajú, **lebo nechcem aby došlo k nejakej bitke.** Keď som v Hažíne odslúžil o 8. hod. s užbu, dostal som správu, že sa do Malých Zalužíc zhromažďujú rímsko a gréckokatolícki veriaci, preto som na bohoslužbu nešiel. Túto správu podávam podľa overenej výpovede očitých svedkov, ktorí mi ju podali. Do Malých Zalužíc **do 10. hod. sa zhromaždilo 9 autobusov s vlekmi, ktoré priviezli rímsko a gréckokatolíckych veriacich, ďalej ich dovážali aj autobusy, ktoré robili spoje medzi Michalovcami a Sobrancami a ďalších 200 osobných áut.** Katolíkov bolo **asi 3000 ľudí na čele s gréckokatolíckym duchovným.** Pravoslávni veriaci, ktorých bolo 60, stáli pred pravoslávnym chrámom. Katolíci stáli pozdĺž cesty a urážali ich nevyberanými slovami, ako: **„Keď ste pravoslávni, choďte do Moskvy“** a iné. Gréckokatolícki a rímskokatolícki duchovní sa zhromaždili v susednom dome, odkiaľ dávali pokyny svojim veriacim. **O 11.10 hod. vyšli gréckokatolícki duchovní z domu na čele s pánom Jozefom Knežom, okresným dekanom gréckokatolíckej cirkvi, čím bol daný povel k bitke.** Zaznel výstrel **a výbuch delobuchu,** ktorý hodil podľa hodnoverných správ rímskokatolícky študent za plot, kde stáli pravoslávni veriaci. **Vtedy sa všetci katolíci vrhli na drevené oplotenie, z ktorého vytrhávali laty a týmito surovo bili pravoslávnych veriacich, ktorí stáli pred chrámom.** Bili ich hlava nehlava, **dospelých i deti.** Pravoslávni veriaci sa rozutekali a nastala taká neprehľadná situácia, že sa bili rímski katolíci s gréckymi sami medzi sebou, lebo boli pozbieraní z okolia a navzájom sa nepoznali. **Táto hrôza sa dala pred očami gréckokatolíckych duchovných, ktorí s úsmevom na tvári kráčali chodníkom ozdobeným ľudskou krvou do chrámu, aby odslúžili bohoslužby.** Chrám, pravdaže, bol násilu otvorený. Gréckokatolíckych duchovných bolo 4–6 a s nimi v civile i rímskokatolícki duchovní. **Pri tejto surovej križiackej bitke bolo vážne zranených a do OÚNZ v Michalovciach prevezených 7 osôb k lekárskemu ošetreniu.** Ďalších **35 osôb utrpelo ľahšie zranenie.** Pri bitke katolíci vykrikovali, že takýmto spôsobom preberú všetky chrámy od pravoslávnych, a tak zlikvidujú pravoslávie. Atmosféra napätia vládla aj niekoľko dní potom. Dostal som anonymný list, kde sa mi niekto vyhráža, že ak neodstúpim ako pravoslávny duchovný, môžem ľahko prísť o moje dieťa alebo že mňa samotného fyzicky zlikvidujú. Asi to bola pravda, lebo **keď som 24. 2. 1969 išiel na bicykli z vyučovania náboženstva, zaútočil na mňa autom na ceste jeden človek, ktorého som spoznal.** Iba moja duchaprítomnosť ma zachránila. **Hneď na to v noci zamazali dechtom kríž na farskej budove v Hažíne.** Verte, že pre moju rodinu a pre mňa je to neradostný život. Keď odchádzam z domu, moje deti sa boja o môj život a hovoria: **„Otecko, nechoď, zabijú ťa.“**

Píšem o veci preto, lebo sa týmto kategoricky dožadujem pravdy a spravodlivosti, veď aj my sme ob-

čanmi našej drahej vlasti, za ktorú bojoval aj môj otec pod velením terajšeho pána prezidenta L. Svobodu. **Snáď takúto slobodu si vybojoval otec pre svojho syna?**

Verím v nápravu a v to, že pravoslávna cirkev, ktorá je zákonom uznávaná, nebude takýmito spôsobmi potláčaná a likvidovaná.

Ján Choma, duchovný z Hažína.

Poznamenávame, že ďalšie otrasné svedectvo, tentoraz z Jakubian pri St. Ľubovni, bude uverejnené v niektorom z budúcich čísiel nášho Odkazu.

BOLA TAM OKRESNÁ KOMISIA...

Dňa 17. januára 1969 do Nižnej Písanej prišli členovia Okresnej správnej komisie zo Svidníka, a s nimi prišli dvaja členovia aj z KNV z Košíc. Boli tam aj farári: za pravoslávnu cirkev, o. Michal Kernašević, za gr. kat. o. Alexander Schudich. Komisia chcela prekontrolovať podpisy veriacich, ktorí sa hlásia ku gr. kat. cirkvi a samozrejme, chceli vedieť, akého náboženstva sú tí, čo svoje podpisy neposlali na okres, akoby dnes len ten mal práve byť taký, či onaký, ktorý sa k tej či onej viere vyjadrí vlastnoručným podpisom.

Nepísal by som ani o tom, ale ako svedok všetkého, čo sa tam povedalo, nemôžem zamlčať pred verejnosťou ten fakt, čo dnes narobila únia medzi naším pokojným obyvateľstvom. Len nech mi najprv uniati prepáčia, ak sa o únii tak vyjadrujem, možno, že sa aj mýlim, že na tom všetkom, čo sa aj v Písanej stalo nenesie vinu snáď ani toľko únia, ako tie vyhľadávané dolára (!).

Konečne sme sa posadili a činnosť komisie sa začala, pravda, za prítomnosti kurátorov: dvoch za pravoslávnu cirkev a troch za gr. kat., okrem ktorých za gr. kat. bol aj miestny predseda a tajomník MNV, lebo natoľko pobehovali, že im musela komisia vytknúť, že sa príliš angažujú za gr. kat. cirkev, a ako ľudom volené orgány ľudovej správy mali by byť neutrálni.

Gr. kat. stránka mala podpisy hláv rodín. Podpisy sa čítali nahlas, aby mohli prítomní posúdiť, či sú správne.

Naraz len počujeme: Paraska Hnatová.

Tu jeden z členov komisie nevydržal a opýtal sa:

„Prosím vás pekne, ako je to, že ona je hlavou rodiny? Je vdova?

„Nie“ — odznela odpoveď zo strany gr. kat.

„A prečo muž nepodpísal?“ — znovu dotaz toho istého člena komisie.

„Opýtajte sa ich“ — ukazujúc prstom na gr. kat. zástupcov, odpovedá kurátor pravoslávny.

„No, ona je členkou nášho akčného výboru, takže musela ona podpísať“ — vysvetľujú kurátori gr. kat.

„A muž?“ — znovu je zvedavý člen komisie.

„Dajte si ho zavolať a on vám povie, kto je“ — zasa doporučujú pravoslávni.

Po krátkom čakaní vojde neveľký chlapík, pozdraví sa a čaká.

„Akého ste, prosím, náboženstva“? — zasa otázka člena komisie.

„Ja som za pravosláviu“ — rázne odpovedal Vasiľ Hnat, muž Paraskin.

Po odpovedi poslali ho na chodbu, kde stáli skoro všetci dospelí ľudia z dediny. V čítaní podpisov sa pokračovalo.

„Andrej Gajdoš“...

„On je pravoslávny“ — protestovali pravoslávni kurátori. „Jeho podpísal syn alebo nevesta“ — dodali.

„My si to potom dáme vysvetliť“ — dodal čítajúci podpisy.

Po prekontrolovaní všetkých podpisov za gr. kat. stránku, vedúci kult. odd. a riadiaci činnosť komisie v Písanej požiadal tajomníka MNV, aby pripravil hárky pre podpisy pravoslávnych s hlavičkou, aby bolo zrejmé, že ide o podpisy za vieru a nie za duchovného.

Aby sme počas tejto prípravy nesedeli ticho, ozval sa gr. kat. kantor Ján Pichanič s otázkou:

„Ta zašto, panove, mame bojovati, za pravdu, či za...?“

Jeden z delegátov KNV vysvetlil menovanému záležitosť pravdy takto:

„Ono viete, s tou pravdou sa vec má takto: vy ako gr. kat. hovoríte, že máte pravdu, ale to isté povie aj pravoslávny, aj rím. kat., aj luterán, ba keby sa tu chcel vyjadriť ateista, t. j. neveriaci, i on by povedal, že má pravdu“.

Po tejto krátkej diskusii vkročila do kancelárie nevesta Andreja Gajdoša, ktorý podľa slov pravoslávnych kurátorov je pravoslávny.

„Pani, prečo ste podpísali vášho svokra sem, kde sa podpísali gr. kat., keď tu počúvame, že on sa hlási k pravoslávnej viere?“ — pýta sa jej predsedajúci komisie.

„Ta my sme grekokatolici, ta i oni musjat taki byti, bo oni s nami žijut, bo kit nit, ta von z chyži!“ — odpovedala p. Gajdošová.

Vtom sa pozreli pravoslávni kurátori na gr. kat. kantora, ktorý by tak rád bojoval za pravdu a s výčitkou mu riekli:

„Ta i ty jakbaču lem za taku pravdu chceš bojuvati!“

Medzitým doniesli podpisy aj pravoslávnych veriacich. Jedného z nich museli zavolať do kancelárie, aby si overili, či je jeho podpis posledný. Bol totiž nečitateľný.

— Áno, to je môj podpis, ja sa volám Andrej Štefanisko“ — odpovedal, keď bol zavolaný, a dodal:

„A ešte čo chcete?“

„My už nič od vás nechceme“ — vysvetlil mu jeden z komisie.

„Ale ja chcem od vás dačo“ — poznamenal a znovu dodal:

„Panove, povičte mi, našto ste tu prišli?“

„Na vašu žiadosť!“ — dostalo sa mu odpovede.

„Na jaku žiadosť“ — začudovane sa opýtal.

„No na žiadosť gr. kat. akčného výboru“...

„Panove, nerobte zburu medzi ľuďmi“ — pokračoval. „My si tu žijeme spokojne, modlíme sa všetci v našej cerkvi, komu sa nepáči, má o pár km v Kapišovej gr. kat. službu, ale tam nikto nechodí a vy tu prišli len na balamutu. Pred 18 rokmi sme boli gr. kat. Boli sme spokojní. Vy ste nam priniesli pravosláviu. Spočiatku sme ju ne bars prijímali, lebo reči boli všelijaké. Keď sme zistili, že obrazy nám v cerkvi zostali, že služba Boža sa nezmenila, ba ešte sa viacej odbavuje ako za únie, prijali sme pravosláviu a sme pravoslávni“.

„Ale tu pravoslávni nikda neboli“ — skončil mu do reči kantor Pichanič.

„Hej, máš pravdu, za 300 rokov neboli, bo bola únia. A keď si taký múdry, povedz, kto tu bol pred 300 rokmi, nie pravoslávni?“

A môj pravoslávny sa rozrečnil:

„My sme pravoslávni, lebo nevidíme nijaký rozdiel medzi pravosláviou a gr. kat. iba ten, že pravoslávni učia, že Duch Svätý pochádza od Otca a juniaci, že od Otca i Syna. Tak prosím, počúvajte:

Keď sa Christos krstil v Jordáne, zišiel na Neho Duch Svätý. Ako mohol ziść od Otca i Syna, keď Syn bol vo vode?“

Po tých slovách ho museli prerušiť, lebo menovaný nebol najlepšej nálady a celá činnosť komisie sa

veľmi takto pretiahla. On odišiel, ale po chvíli sa vrátil:

„Panove, berte si svoje veci a opustite miestnosť!"

My všetci spokojne sedíme, iba sem-tam hodíme okom jeden na druhého.

„Panove, ešte raz opakujem, ale viacej nebudem: Opustite miestnosť, kým nie je neskoro."

Z jeho slov nevyžaroval žart, a preto jeden za druhým sme opustili miestnosť i Niž. Písanú.

Prítomný a postihnutý.

DVA KALENDÁRE 1969

Leží a predo mnou dva kalendáre na rok 1969, p r a v o s l á v n y a „g r é c k o k a t o l í k o v". **Ten prvý je ekumenický, liturgický a obsahovo pestrý a vyvážený.** Ten druhý síce v úvode píše, **že sa vyhne polemikám, ale...** Vedúci celej akcie po povolení činnosti gréckokatolíckej cirkvi, akademicky vzdelaný dr. Ján Murín, si dovoľuje tvrdiť, **že pravoslávni sa n e o p r á v n e n e hlásia k sv. Cyrilovi a Metodovi a že obaja bratia uznávali jedine Rím.** Náš Odkaz sv. Cyrila a Metoda chcel vraj dokázať, že bratia boli proti Rímu. V kalendári sa opakuje tvrdenie aktívu košického zo dňa 10. 4. 1968, **že pravoslávna cirkev neprotestovala r. 1950 proti neľudským akciám,** robeným v jej záujme, čím sa skompromitovala, je spoluzodpovedná a uzurpovala cirkevný majetok.

Domnievam sa, že v dobe rozvoja ekumenických stykov medzi západnou a východnou cirkvou a **po zrušení kliatby z r. 1054, nie je podobný vstup gréckokatolíkov na literárnu arénu š ť a s t l i v ý m.** Ako je možné tvrdiť, že sa pravoslávni neoprávnene hlásia k sv. Cyrilovi a Metodovi, **keď ich úctu a odkaz, slovanský východný obrad a poriadok neochvejne zachovali po naše dni všade tam, kde toto dedičstvo zasadili ich žiaci po vyhnaní z Veľkej Moravy, kde bola po smrti Metodovej likvidovaná Vichingom archieskopia a východné rády so súhlasom pápeža Štefana V.?** Splitský snem zač. 10. stor. odsudzuje Metoda ako kacíra a **do 19. storočia západná cirkev nič nevie o uctievaní sv. bratov.**

Ako to, že obaja bratia uznávali **„jedine Rím"**, keď napr. sv. Metod na konci svojho života podľa svedectva jeho biografie **navštívil Carihrad,** kde štát i cirkev schválili jeho dielo, nezávislú moravskú archiepiskopiu východného typu? **Napokon cirkev vtedy nebola ešte rozdelená a prečo by mal náš Odkaz sv. Cyrila a Metoda tvrdiť, že bratia boli proti Rímu?**

A k roku 1950 a po ňom: **Protestovala mocná cirkev rímskokatolícka v prospech cirkvi gréckokatolíckej?** Skompromitovala sa pravoslávna cirkev a bola uzurpátorkou cirkevného majetku tým, že oňho, **ako o majetok vybudovaný spoločnými predkami,** ktorých dnešní potomkovia sa z veľkej časti hlásia k pravoslávu, ako riadny hospodár sa starala, **takmer všetky chrámy nákladne opravila, niekoľko nových vybudovala, zakupovala inventár a starala sa v prvom rade o nesmrteľné duše,** vedúc ich k mieru a k láske? Zdá sa, že by bolo možné podľa evanjelia prejaviť aspoň trocha **v ď a k y a uznania za všetko toto.**

Dr. A.

Odpovedáme našim dopisovateľom

Márii Pavulkovej zo Sečoviec a Anne Simčíkovej: Ďakujeme Vám, milé sestry, za Váš úprimný list. Žiadate, aby sme uverejnili Váš list, v ktorom píšete, ako Vás gr. katolícki-uniatski farári chcú pokatolíčiť a ako u Vás zavádzajú novoty. Zmieňujete sa vo svojom liste, že **„toti stari taki falošni kňazi a končic neznaju, de cerkvi zavadzajú novoti, katolicki rizy kupujú, sú pýšní..."** atď. My sa tomu veľmi nečudujeme, že Vás uniatski farári chcú pokatolíčiť. **Veď gr. katolícka — uniatska cirkev ako taká nejestvuje.** Je to cirkev **rím. katolícka východného obradu.** Že nemôžu byť dve cirkvi pod jednou hlavou — rímskym pápežom, to vie aj malé decko. Ale tí, čo tristo rokov nehovorili pravdu, si už na to zvykli a dnes sú možno aj sami o tom presvedčení, **že ich lož sa stala pravdou.** Že je tomu tak, o tom veľmi správne napísal **J. E. dr. František Tomášek,** rím. katolícky arcibiskup pražský. Citujeme: **„Název řeckokatolíci není vlastně správný. Jsou to sjednocení křesťané východního obřadu nebo prostě K A T O L Í C I východního obřadu".** Tak je to uvedené v novinách **Lidová demokracie, roč. XXV. č. 24 zo dňa 29. januára 1969.** Prečítajte si tie noviny! My J. E. pánu arcibiskupovi môžeme **iba poďakovať** za správne vysvetlenie tejto veci. Inač, ak ste nespokojní, môžeme Vám iba poradiť, aby ste išli do Michaloviec na Pravoslávny biskupský úrad, a tam Vám poradia, čo treba robiť. **Nech Vám Pán Boh zaplatí a sv. Cyril a Metod nech Vám budú na pomoci za to, že sa staviate na ochranu východného obradu a viery, ktorú nám oni z Grécka doniesli.** Ct. anonýmu, ktorý nám napísal pod značkou **Kresťan:** Aby ste vedeli, vážený pane, že sa nebojíme uverejniť list aj ľudí iného zmýšľania, len keď to poslúži ku konečnému vysvetleniu náboženskej problematiky u nás na východnom Slovensku, aby sa ľud dozvedel konečne ozajstnú pravdu, činíme to na Vašu žiadosť. Vo svojom liste píšete: **„Sústavne čítam Váš časopis Odkaz C. a M., ale toto čo vy píšete a ľud bláznite nezodpovedá, že ešte vám niekto verí, ale asi ti čo majú oči pred sebou zatvorené.** To ste duchovní keď tak nepravom utočite a ľudi do nenavisti vedete, lebo keď sa cítite byť pravoslavní budte, ale odstupte toto čo nebolo vaše". Píšete, že **„blaznime ľud čo nezodpoveda".** Čo to máte na mysli touto nekonalou vetou? **Čím bláznime ľud a čo nezodpovedá skutočnosti alebo pravde** (tak to asi myslíte, však?) **Uveďte**

konkrétne tie veci, o ktorých si myslíte, že nimi **„balamutíme a vedeme ľudi do nenavisti“.** Potom uvidíme, kto hovorí a píše pravdu, ale takto obviňovať niekoho bez konkrétnych faktov, uznajte, nie je ani slušné ani kresťanské. Žiadate od nás, aby sme Vám vrátili to, čo nebolo naše. **A čo je to, čo sme Vám vzali?**

(pokračovanie).

Zaujímavosti

POKONCILNÉ PRÚDY V ZÁPADNEJ CIRKVI.

Dňa 16. novembra m. r. zomrel kardinál A. Bea, typický predstaviteľ ekumenického ducha západnej cirkvi. Po koncile boli v cirkvi uvoľnené zaujímavé prúdy, najmä na západnej pologuli. Zatiaľ čo v jej južnej časti sa mnohí pracovníci jej angažujú v otázkach zmien sociálnej štruktúry v prospech ľudových más, na severe sú jednotlivými kňazmi zavádzané rôzne bohoslužobné novoty. **Takmer vo všetkých diecézach jestvujú** „pohyblivé farnosti“, v ktorých napr. **bohoslužby sú otvárané rozhovorom o záležitostiach farnosti a o spoločenských domácich i zahraničných problémoch. Kňaz beseduje s veriacimi o obsahu čítania z Písem. Často dochádza preto k stretnutiu s diecézami. Inde zasa ľud sa prídŕža starých liturgických foriem. Preto dochádza k určitej zdržanlivosti pri zavádzaní novôt.**

Došlo tiež k vážnej diskusii o celibáte po pápežskej encyklike **na túto tému. V nej sa vyslovuje uznanie praxi východných cirkví, kde je celibát dobrovoľný, ale zdôrazňuje sa, že západná cirkev musí ostať verná svojej tradícii. Kňazom, ktorí prístúpili, sa dovoľuje žiť v manželstve. Mnohí kňazi odchádzajú pre nútený celibát. Švajčiarsky teológ dr. H. Küng sa prihovára za zavedenie dobrovoľnosti celibátu, ako sa to praktizuje vo východnej cirkvi a ako to stojí v evanjeliu. Tento prenikavý zásah, hovorí dr. Küng, do práv ľudskej osobnosti odporuje slobodnému poriadku cirkvi a dnešnému chápaniu slobody. Preto sa odporúča, aby bol položený dopyt na kňazstvo v tejto veci.**

Keď bol pápežským listom ustanovený v cirkvi stály diakonát mužov nad 25 rokov, vznikla otázka diakonisiek — žien. Podľa koncilného poradcu Y. Congara niet námietok, aby niektoré diakonské funkcie vykonávali ženy a podľa teológa K. Rahnera niet dogmatického dôvodu, aby sa ženám mohlo dostať diakonského svätenia. Pre francúzskeho teológa Daniéloua nejestvuje podstatná teologická námietka proti kňazstvu žien. V časopisoch sa o tom diskutuje. Predstaveným rádov povolil pápež, aby mohli v misijných krajinách podávať sv. prijímanie. Najmä v holandskej cirkvi sa vyslovujú proti celibátu, **za ďalekosiahlu demokratizáciu cirkevnej správy a za nové poňatie autority a poslušnosti v cirkvi. Moderné prúdy sú aj v jezuitskom ráde, ktorý vedie dialóg s kresťanmi a ateistami a usiluje sa o uvoľnenie svojich pravidiel s cieľom, aby sa ľudská osobnosť mohla rozvinúť.**

(MP)

● Známy hvezdár Koperník *si dal na svoj hrob tento nápis:* Nie o milosť Pavlovu, nie o odpustenie Petrovo, *prosím Teba, Pane, ale o zľutovanie, ktoré si udelil hriešnikovi na kríži.*

Zo života prešovskej eparchie

Pôstne bohoslužby

● Prešovskí pravoslávni veriaci započali Veľký sv. pôst v svojom chráme dôstojne. V prvý týždeň Veľkého pôstu od pondelka po štvrtok **sa zúčastňovali denne na čítaní kánonu sv. Andreja Krétskeho s veľkým povečeriem.** Slúžil sám Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, spolu s prešovským pravoslávnym duchovenstvom. Každú stredu a piatok potom boli slúžené pôstne molebeny k sv. strastiam Christovým s kázňami. **V stredu piateho týždňa Veľkého pôstu večer odslúžil Preosvietený vladyka Nikolaj s prešovským duchovenstvom kánon sv. Andreja Krétskeho** za účasti veľkého počtu veriacich.

Dňa 16. marca, **v nedeľu „Krestopoklonu“** Preosv. vl. **Nikolaj odslúžil** za asistencie o. prot. P. Spišáka, riad. ER. a správcu farnosti, **archierejskú sv. liturgiu.** Po sv. liturgii prihovoril sa k veriacim o sv. kríži a jeho význame pre spásu ľudského rodu. Taktiež spolu s duchovenstvom a veriacimi **poklonil sa vyloženému sv. krížu.**

Preosvietený vladyka **Nikolaj odslúžil aj Stasti Christove s čítaním 12 evanjelií a vo Veľký piatok veľkú večerňu s vynášaním plášteníce a uložením do hrobu.** Pri hrobe prehovoril Preosvietený vladyka Nikolaj o utrpení a smrti Isusa Christa a o Jeho láske k hriešnemu ľudskému pokoleniu. **Mnoho pravoslávnych veriacich z Prešova i z okolia pristúpilo v čase Veľkého pôstu k sv. spovedi a sv. prijímaniu, aby mohli dôstojne privítať slávne Christovo vzkriesenie.**

Ustanovenie

● D. o. Vasiľ Kočemba bol dňom 1. 1. 1969 ustanovený za účtovníka Úradu eparchiálnej rady v Prešove.

Stretnutie.

● **Minister kultúry Miroslav Válek,** ktorý má na starosti aj rezort vecí cirkevných, bol v marci na východnom Slovensku. **V Košiciach prijal dňa 12. 3. t. r. oboch našich Preosvietených vladykov, Nikolaja i Cyrila,** s ktorými prerokúval otázky spolunažívania s povolenou katolíckou cirkvou východného obradu.

ZO ŽIVOTA ZAHRANIČNÝCH CIRKVÍ

V Aténach bol vysvätený nový arcibiskup sinajský Gregorios I. Pred obsadením druhej časti Jeruzalema svätil vždy nového sinajského arcibiskupa patriarcha gréckej pravoslávnej cirkvi v Jeruzaleme.

Zo života michalovskej eparchie

USTANOVENIE ÚČTOVNÍKA ER

● **D. o. dekan Peter SEMANCO,** správca pravoslávnej farnosti v Slanskom Novom Meste, okres Košice **bol s platnosťou od 1. marca 1969 ustanovený za účtovníka Úradu eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi v Michalovciach.**

ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● Dňa 2. februára 1969 v deň sviatku **SRITENIJA HOSPODŇA – OBETOVANIE PÁNA** Preosvietený **vladyka CYRIL, biskup michalovský, slúžil slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu** v katedrálnom chráme v Michalovciach za asistencie d. o. mitr. prot. Jozefa Iljuka, a d. o. Štefana Horkaja, predstaveného katedrálneho chrámu. Po ukončení bohoslužieb Preosvietený vladyka vykonal tradičnú posviacku sviečok, predniesol príležitostnú kázeň a udelil veriacim svoje arcipastierske požehnanie.

● **V prvú nedeľu sv. Veľkého pôstu – Nedeľa sv. Pravoslávia** za veľkej účasti veriacich z Michaloviec a okolia v **pravoslávnom katedrálnom chráme v Michalovciach konali sa slávnostné sv. bohoslužby.** Archijerejskú sv. liturgiu vykonal Preosvietený vladyka CYRIL, d. o. t. arcidekan Jozef Petranin, predseda misijného odboru ER a d. o. Štefan Horkaj. Po ukončení sv. bohoslužieb Preosvietený vladyka odslúžil blahodarstvennyj moleben, predniesol príležitostný prejav a udelil prítomným svoje arcipastierske požehnanie.

(M. Š.)

Zo života Pravoslávnej bohosloveckej fakulty

Pravoslávny farský úrad v Prešove v úzkej spolupráci s PBF usporadúva od 15. februára 1969 **duchovné besedy s mládežou i dospelými.** Tieto duchovné besedy, ktoré **vedie správca farnosti prot. Roman Ferenc,** najmä však **vysokohodnotné prednášky profesorov PBF,** sa stretli u prešovskej i mimoprešovskej mládeže i u dospelých s veľkým ohlasom a pochopením a s mimoriadnou účasťou. Prítomní si na prvých troch besedách vypočuli prednášky na témy: **„Život a dielo sv. Cyrila“, „Pápežský primát“** a **„Z histórie únie“.** Po prednáškach sa rozprúdila živá diskusia vo forme otázok a odpovedí. Prestávky sme vyplnili prehrávaním gramoplatní s nahrávkami prekrásnych ruských zborových bohoslužobných piesní.

! *Pozývame touto cestou všetkých tých, ktorí by mali záujem o duchovné besedy, nech prídu medzi nás. Besedy sa konajú každý utorok o 16. hod. v budove Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove, Sládkovičova 23.*

Rôzne

NÁVŠTEVA Z EKUMENY.

Vladyku metropolitu navštívil gen. tajomník Konferencie európskych cirkví dr. G. Williams a o niekoľko dní po ňom európsky tajomník Medzicirkevnej vzájomnej pomoci Svetovej rady cirkví dr. Puffert. Obaja sa živo zaujímali o históriu a situáciu našej cirkvi, **voči ktorej sú solidárne aj ostatné cirkvi Európy. Hlavným problémom je, aby sa podarilo zabezpečiť pre verných veriacich na Slovensku bohoslužobné miestnosti, aj keď by bolo v niektorých prípadoch treba prikročiť k budovaniu nových svätýň.**

● *KARDINÁL K PATRIARCHOVI ATHENAGORASOVI. Do Istanbulu prišli dvaja významní cirkevní hodnostári: predseda nemeckej biskupskej konferencie, kardinál dr. J. Döpfner a biskup dr. R. Graber z Rezna, ktorý má za úlohu udržiavať kontakty s pravoslávnymi cirkvami. Kardinál dr. Döpfner a biskup dr. Graber navštívili carihradského ekumenického pravoslávneho patriarchu Athenagorasa a istanbulského guvernéra. Prezreli si tiež pamätihodnosti mesta. K J. Sv. patriarchovi Athenagorosovi má prísť v najbližších dňoch z poverenia patriarchu moskovského a celej Rusi Alexija tiež metropolita leningradský Nikodim.*

● *ZÁSTUPCA RUSKEJ baptistickej únie na valnom zhromaždení cirkvi v Uppsale vo Švédsku oznámil, že cirkev má teraz v Moskve biblickú školu, kde študuje sto študentov a že sa práve tlačí nový náklad 20 000 ruských Biblií.*

● *POČAS POSLEDNÝCH dvoch rokov sa v USA vzdalo 711 rímskokatolíckych farárov svojej služby. Niektorí z nich zastávali zodpovedné miesta. 322 sa z nich oženilo.*

UPOZORNENIE.

Prosíme tých našich čitateľov, ktorí sa rozhodli nám napísať list alebo príspevok pre našu tlač, aby všetky svoje listy posielali výlučne na adresu: Redakcia Odkazu sv. Cyrila a Metoda, Prešov, SRR č. 1. *Stáva sa totiž, že vinou nedostatočnej adresy Vaše listy blúdia po všetkých prešovských redakciách.* Ďakujeme.

Dostávate pravidelne Odkaz sv. Cyrila a Metoda? Objednať si ho treba u Vášho poštového doručovateľa, ktorý je povinný Vašu objednávku prevziať, *alebo priamo na Vašej pošte. Ak máte ťažkosti s doručovaním nášho časopisu,* napíšte nám! Naša tlač patrí do každej kresťanskej rodiny!

Oznámenie

ZRIADENIE TLAČOVÉHO FONDU.

Dňom 1. apríla 1969 otvárame tlačový fond. *Prosíme našich čitateľov a priaznivcov sv. pravoslávia, aby boli takí láskaví, nezabúdali na našu tlač a* venovali na ňu taký obnos, ktorý je pre nich únosný. *Sme nútení, aj keď neradi, sa na Vás takto obrátiť, lebo cena tlače našich časopisov sa v dôsledku* voľných cien zvýšila a naša cirkev by bez Vášho prispenia nemohla časopisy vydávať. *Vaše príspevky ráčte zasielať na Úrad Metropolitnej rady pravoslávnej cirkvi,* V jámě č. 6, Praha 1 — *s poznámkou* „príspevok na tlač". *Pán Boh zaplať za Vašu lásku.*

CHRISTOS VOSKRESE!

Redakcia časopisu Odkaz sv. Cyrila a Metoda, všetci jej pracovníci osobne, dovoľujú si zaželať svojim verným čitateľom — pravoslávnym veriacim v celej našej vlasti, pri príležitosti slávneho Christovho Vzkriesenia všetko najlepšie, samé svetlé dni plné duševnej pohody a radosti z toho, že nám všetkým Pán Boh dovolil zo svojej veľkej milosti dožiť sa Paschy 1969. Modlíme sa, aby i naďalej držal nad nami svoju dobrú ruku a neodvracal od nás svoj milosrdný pohľad.

Voistinu voskrese!

Redakcia.

OPRAVA. Prosíme našich čitateľov, aby si v Odkaze č. 2/69 na str. 26 v článku „Zo života sv. Cyrila", v druhom odstavci druhú vetu opravili v tom zmysle, že sv. Cyril bol mladší než sv. Metod. Prosíme o prepáčenie tohto omylu. Ďakujeme.

Posmrtná spomienka

Dňa 12. I. 1969 po dlhej nemoci, zaopatrený sv. tajnami, usnul v Pánu brat Ján PUPÁČ, kurátor pravoslávnej cirkevnej obce v Zemplínskej Širokej, vo veku 71 rokov. **Zosnulý patril k tým najobetavejším veriacim v Rebríne, venoval všetky svoje sily pre rozkvet sv. pravoslávia.** Pravoslávnym bol od r. 1926, kedy spolu s mnohými inými **sa vrátil do lona našej pradedovskej cirkvi.** Na pozemku zosnulého **bol vybudovaný modlitebný drevený provizórny pravoslávny chrám v r. 1926 a neskôr v roku 1930 si títo veriaci vybudovali nádherný murovaný pravoslávny chrám, ktorý vysvätil Preosv. vladyka Damaskin, pravoslávny biskup mukačevsko-prešovský.** Nebohý vynaložil veľa práce a finančných prostriedkov pre rozkvet našej cirkvi. Pohrebné obrady **boli vykonané 13. I. 1969** večer, kedy d. **otcovia mitr. prot. Iljuk a prot. V. Mandzjuk vykonali parastas a po celú noc čítali spolu s kantormi Psaltyr.** Dňa 14. I. ráno bola za zosnulého odslúžená sv. liturgia a odpoludnia pohreb, **ktorý odslúžili d. o. J. Iljuk, V. Manzjuk a J. Koco.**

Telesné pozostatky zosnulého boli uložené k večnému odpočinku pri miestnom pravoslávnom chráme, kde odpočívajú zaslúžilí zakladatelia pravoslávneho chrámu. Jeho hrob pokryla rodná zem a vence lásky a vďaky. **Vičnaja jemu pamjať.**

(M. Š.)